

Klimaatspijbelen: een uiting van betrokkenheid of een lekker dagje vrij?

februari 2019

Begin februari 2019 reisden er meer dan 10.000 middelbare scholieren af richting het Malieveld in Den Haag. Zij spijbelden van school om mee te doen aan een protestmars voor een beter klimaatbeleid, in navolging van diverse initiatieven in onder andere Noorwegen en België. Een tweede staking volgt waarschijnlijk op 14 maart 2019. Kijken we naar de berichtgeving in de media, dan zien we de publieke opinie variëren van “klimaatspijbelen is een teken van betrokkenheid” tot “deze scholieren willen gewoon een lekker dagje vrij”.

Wij zochten uit hoe Nederland ècht aankijkt tegen deze ‘klimaatspijbelaars’. Daarbij hebben we gebruik gemaakt van ons eigen segmentatiemodel, de **Citizensmethode**, om gevonden verschillen tussen Nederlanders te duiden, op zowel het specifieke onderwerp ‘klimaatspijbelaars’ als het bredere thema ‘duurzaamheid en milieu’. Hiervoor hebben we op woensdag 20 februari 2019 een korte online vragenlijst uitgezet onder de Citizens community. Bijna 5.000 panelleden vulden de vragenlijst in. Gewogen voor leeftijd, geslacht en betrokkenheidsprofiel kunnen we een representatief beeld geven van de mening van het Nederlandse publiek.

*De **Citizensmethode** categoriseert inwoners op basis van big èn small data in acht onderscheidende groepen. Voor iedere groep is een **betrokkenheidsprofiel** opgesteld. Zo krijgt iedere groep een eigen gezicht: van **Kritische Vernieuwers** en **Zelfbewuste Aanpakkers** tot **Zorgzame Senioren**. Lees [hier](#) meer over de Citizensmethode.*

Een lekker dagje vrij?

Wat blijkt uit ons onderzoek? De meningen zijn sterk verdeeld: ruim de helft van de Nederlanders (53%) ziet het klimaatspijbelen als teken van betrokkenheid van de scholieren met de klimaatverandering. Ruim een derde (37%) vindt dat de scholieren vooral meedoen aan de protestmars om een dag vrijaf van school te hebben. Saillant detail: mannen hebben vaker deze mening (43%).

Kijken we naar de betrokkenheidsprofielen, dan valt op dat vooral **Stadse Nomaden** en **Kritische Vernieuwers** zich expliciet uitspreken voor de stellingname: “klimaatspijbelen is een teken van betrokkenheid”. Vanuit de kennis die wij hebben over deze profielen is deze stellingname goed te begrijpen. Beide groepen zijn immers begaan met het thema

citizens

door Necker van Naem

duurzaamheid en milieu. Ook hebben zij veel vertrouwen in zichzelf en de wereld om hen heen (dit uit zich bijvoorbeeld in interesse in de Europese politiek).

Sociaal-demografische kenmerken

- / Leeftijd tussen 30 en 50 jaar
- / Hoogst opgeleide groep, ambitieus
- / Bovengemiddeld inkomen
- / Aandacht voor voeding, leefstijl, milieu en klimaat

Betrokkenheid en vertrouwen

- / Algemene betrokkenheid is bovengemiddeld, vooral bij Europese of mondiale politiek
- / Zeer veel vertrouwen in instituties

Sociaal-demografische kenmerken

- / Leeftijd tot 40 jaar
- / Hoog opgeleid, is vaak (nog) single
- / Laag inkomen, maar ook weinig vaste lasten
- / Sterk verbonden met vrienden en gelijkgestemden, minder met hun wijk/ buurt.
- / Aandacht voor het kopen van biologische en tweedehands producten.

Betrokkenheid en vertrouwen

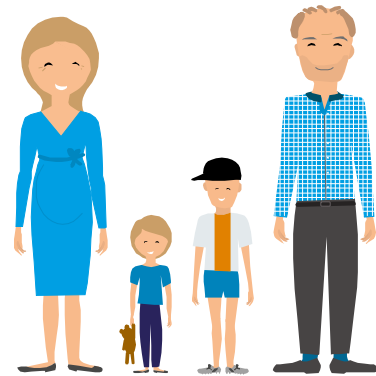
- / Lage algemene betrokkenheid, kleine groep is betrokken bij geloof of goede doelen
- / Bovengemiddeld vertrouwen in instituties

Anderzijds zijn het vooral **Zelfbewuste Aanpakkers** en **Geïnformeerde Gezinsdrukke** die zich expliciet uitspreken voor de stellingname: “deze scholieren willen gewoon een lekker dagje vrij”. Voor beide groepen geldt dat zij zelf schoolgaande kinderen hebben. Ook zijn zij minder betrokken bij onderwerpen die te maken hebben met duurzaamheid en milieu. In ons onderzoek komt dit dus tot uiting in hun mening ten aanzien van de klimaatspijelaars.

citizens

door Necker van Naem

Sociaal-demografische kenmerken

- / 55+'ers met goed inkomen
- / Selfmade doeners: aannemers, boerenbedrijf, mkb
- / Spil van het verenigingsleven
- / Wonen vaak sinds generaties in dezelfde plaats

Betrokkenheid en vertrouwen

- / Algemene betrokkenheid is bovengemiddeld, vooral als een onderwerp hen raakt
- / Vertrouwen in instituties

Sociaal-demografische kenmerken

- / Leeftijd tussen 30 en 50 jaar
- / Zelfvertrouwen, tevreden over gezondheid
- / Blij met Nederland
- / 'Met ons gaat het goed'

Betrokkenheid en vertrouwen

- / Algemene betrokkenheid is laag, vooral betrokken bij onderwerpen met betrekking tot de kinderen
- / Bovengemiddeld vertrouwen in instituties

Onderstaande afbeelding positioneert de betrokkenheidsprofielen op hun mening ten aanzien van de klimaatspijelaars, de protestmars als initiatief en het persoonlijke perspectief hierop (bijvoorbeeld "ik zou zelf meedoen"). Ook hieruit blijkt de tweedeling tussen:

- Nederlanders die relatief positief staan tegenover de klimaatspijelaars (gepositioneerd aan de kant van "uiting van betrokkenheid"), en
- Nederlanders die kritisch(er) zijn over het meedoen van middelbare scholieren aan de protestmars, en hun 'werkelijke' inzet of gedrag ten aanzien van duurzaamheid (gepositioneerd aan de kant van "lekker dagje vrij").

citizens

door Necker van Naem

Hoe duurzaam zijn Nederlanders zelf?

Aanvullend op de vragen over de klimaatspijbelers vroegen we onze panelleden naar hun eigen houding en gedrag op het gebied van duurzaamheid en milieu.

Qua *duurzame houding* valt op dat ruim vier op de vijf Nederlanders (82%) het belangrijk vindt dat er steeds meer aandacht is voor duurzaamheid en milieu. Vrouwen zijn in deze groep oververtegenwoordigd. *Duurzaam gedrag* vertonen Nederlanders als volgt:

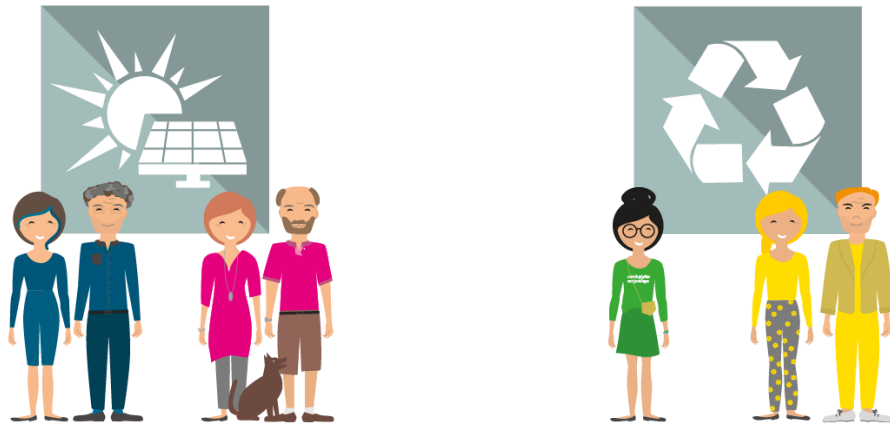
- Van de 8 voorgelegde duurzame maatregelen in de vragenlijst (bijvoorbeeld afval scheiden, kopen van tweedehands of duurzame producten, of zonnepanelen op het dak plaatsen), voeren Nederlanders er gemiddeld 4 zelf al uit. *Afval scheiden* scoort veruit het hoogst; 91% van de Nederlanders doet dit anno 2019.
- Opnieuw zijn het de mannen die – in vergelijking tot vrouwen – minder duurzaam gedrag vertonen. Zij laten bijvoorbeeld minder vaak de auto staan, en kopen minder tweedehands of duurzame producten.
- Ook jongeren (tot 35 jaar) scoren – in vergelijking met oudere leeftijdsgroepen – relatief laag op duurzaam gedrag. Zo gaan zij bijvoorbeeld minder bewust met water om. Ook scheiden zij minder vaak hun afval.

Kijkend naar de betrokkenheidsprofielen valt op dat **Zelfbewuste Aanpakkers** en **Gevestigde Beïnvloeders** het meest *duurzaam gedrag* vertonen. Op het eerste oog misschien opmerkelijk, aangezien dit niet de groepen zijn die per sé het meest begaan zijn met het thema duurzaamheid en milieu. Zij springen er qua *duurzame houding* ook niet uit ten opzichte van de andere profielen. Tegelijkertijd zijn deze groepen wel relatief vaak in het bezit van een eigen woning. Investeren in bijvoorbeeld zonnepanelen of het isoleren van de woning is dan een logische keuze, ook vanuit financieel oogpunt.

citizens

door Necker van Naem

De profielen waarvan we weten dat zij wèl zeer begaan zijn met duurzaamheid en milieu, **Stadse Nomaden** en **Kritische Vernieuwers**, onderscheiden zich wel van de andere profielen qua *duurzame houding*. Zij geven in het onderzoek aan het zeer belangrijk te vinden dat er steeds meer aandacht is voor duurzaamheid en milieu.

Qua *duurzaam gedrag* kopen deze groepen ook significant vaker tweedehands of duurzame producten en laten zij vaker de auto staan. Zij doen dus wat kan, binnen de (financiële / praktische) mogelijkheden die zij zelf hebben (investeren in zonnepanelen of het isoleren van de woning is vaak geen optie).

Terug naar de klimaatspijbelars

Zijn de voorstanders van het klimaatspijbelen en de protestmars te vinden in de profielen die qua interesse en houding het sterkst verbonden zijn met het thema duurzaamheid en milieu? Dat was de vraag waarmee we dit onderzoek gestart zijn.

Wat blijkt:

- (1) Dit onderzoek toont (opnieuw) aan dat **Stadse Nomaden** en **Kritische Vernieuwers** de meest positieve houding hebben ten opzichte van het thema duurzaamheid en milieu. In duurzaam gedrag onderscheiden zij zich op de maatregelen die binnen hun (financiële / praktische) mogelijkheden liggen.
- (2) **Stadse Nomaden** en **Kritische Vernieuwers** staan ook het meest positief tegenover de klimaatspijbelars en de protestmars als initiatief.